

TARTU ÜLIKOOL
SOTSIAALTEADUSTE VALDKOND

NARVA KOLLEDŽ
ÕPPEKAVA „NOORSOOTÖÖ“

Valeria Umnova
**NARVA KOOLIDE HUVIJUHTIDE TÖÖ OLEMUSEST KOLME KOOLI
NÄITEL**

Lõputöö
Juhendaja noorsootöö assistent Anne Kivimäe

NARVA 2020

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Valeria Umnova

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Valeria Umnova,

(sünnikuupäev 02.08.1994)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

„Narva kooli huvijuhtide töö olemusest kolme kooli näitel“ mille juhendaja on Anne Kivimäe,

1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace´i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Narvas, 21.05.2020

SISUKORD

SISSEJUHATUS	5
1. HUVIJUHI KUI KOOLI NOORSOOTÖÖTAJA TÖÖ OLEMUS	7
1.1. Noorsootöö koolis ja selle ajalooline kujunemine	7
1.2. Huvijuhi ülesanded ja vajalikud pädevused.....	11
1.3. Huvijuhi töö varasem uurimine.....	14
2. UURIMUS NARVA KOOLIDE HUVIJUHTIDE TÖÖ OLEMUSEST KOLME KOOLI NÄITEL	17
2.1. Uurimisküsimused	17
2.2. Meetodika ja valim	17
2.3. Koolide analüüs	18
2.4. Intervjuude tulemused ja analüüs.....	19
2.5. Järeldused ja ettepanekud	28
KOKKUVÕTE	31
SUMMARY	33
KASUTATUD KIRJANDUS	35
LISAD	39

SISSEJUHATUS

Tänapäeval muutub aina rohkem aktuaalseks teema noorte huviringidesse ja tegevustesse kaasamisest.

Noortevaldkonna arengukava 2014-2020 järgi on noorte kaasamine meetmete kvaliteedi ja mõju tagamise vahend. Osalemine enda ja ümbritseva elu korraldamisel on aluseks iga nooreeluolu muutmisele ja laiemalt tugeva kodanikuühiskonna arengule. Sellest, kas nooremõtteavaldused saavad vastuvõtu kodus, koolis ja kogukonnas, kas ta tunneb kokkukuuluvust eakaaslastega ja kas nende ühissetevõtmised on kogukonnas tähenduslikud, sõltub kuuluvustunne ja taju kaasatusest. See aitab vältida sotsiaalset apaatsust, vajadust ja soovi end radikaalselt väljendada või riigist lahkuda (Noortevaldkonna... 2013). Huvitegevus ja huviharidus, on üks osa noortevaldkonnast, mis aitab kaasa laste ja noorte arengule ning nende edaspidisele haridusele ja elukäigule. Kaasatus huvitegevusse on oluline ka noortevaldkonna eesmärkide saavutamiseks. Suur osa huvitegevusest toimub koolis ja seda korraldavad huvijuhid. Kuna kool on just see koht, kus noor veedab küllaltki palju oma ajast ja saab sealt nii vajalike teadmisi, kui ka mõningal määral suunamisi edaspidiseks hariduse- ja eluteeks, siis on oluline, et koolis oleks professionaalid, kes seda protsessi toetavad. Just see teadmine aitab selgitada, miks on oluline analüüsida huvijuhi töö sisu, vajadust ja tulemusi. Ja kõik see omakorda annab võimaluse hinnata selle töö teema aktuaalseks.

Haridus- ja Teadusministeerium hindab õpilaste osalust huvitegevuses koolis ka kooli tulemusnäitajate raames, mis tähendab, et huvitegevus, milles õpilased tahavad osaleda näitab ka seda, et kool on kaasaegne ja hea. (Haridussilm 2020)

Käesoleva teema „Narva kooli huvijuhtide töö olemusest kolme kooli näitel“ valiku aluseks on soov mõista huvijuhi töö sisu, seda, kuivõrd vajalik on antud amet tänapäeval koolis ja missugust mõju ning kasu toob ta noortele huvijuhtide endi hinnangul. Sellest tulenes vajadus analüüsida huvijuhtide tööd, saada teada nende hinnangud olukorrale ja probleemidele, mis raskendavad nende tööülesandeid.

Lõputöö eesmärk on laiendada teadmisi huvijuhi töö olemusest uurides Narva koolide huvijuhtide hinnanguid ja arvamusi oma töö sisu, eesmärkide ja probleemide kohta.

Eesmärgi saavutamiseks on seatud järgmised uurimisküsimused:

1. Missugune on huvijuhi töö sisu Narva koolides?
2. Milliseid muutusi peavad vajalikuks huvijuhid oma töös?
3. Missugused muutused toimuvad üleriigiliselt huvijuhtide töös?

Eesmärgi saavutamiseks viidi läbi teoreetiline analüüs ja uurimistöö.

Lõputöö koosneb kahest osast. Esimene – teoreetiline osa, kirjeldab varasemate uuringute ja dokumentide alusel noorsootöö vajadust ja tähtsust koolis, huvijuhi ametikohta ja tööülesandeid Eesti koolides, muutusi huvijuhi töös läbi ajaloo ning seda, missuguseid uurimisi oli tehtud huvijuhi töös.

Teine osa on empiiriline, milles on kirjeldatud autori läbiviidud uurimustööd. Selles osas autor esitab uuringutulemuste analüüsi, teeb järeldused ja esitab ettepanekud. Läbiviidud uuringu meetodiks on kombineeritud uurimisviis, kuna uurimus koosneb kahest osast: esimene on statistiliste andmete võrdlusanalüüs – ehk kasutatud on kvantitatiivset uurimisviisi ja teises osas on viidud läbi ekspert intervjuud ehk kasutatud on kvalitatiivset uurimisviisi.

Töö lõpeb kokkuvõttega.

1. HUVIJUHI KUI KOOLI NOORSOOTÖÖTAJA TÖÖ OLEMUS

1.1. Noorsootöö koolis ja selle ajalooline kujunemine

Kool on laste ja noorte elus tähtis sotsiaalne keskkond, mis peab olema turvaline ning toetama nende igakülgset arengut. Kooli eesmärgiks peab olema õppekeskkonna arendamine, kus õpilased on motiveeritud ja rahul olevad. Koolikeskkonnas toimuva noorsootöö selgitamiseks on oluline eelnevalt käsitleda mõisteid huvitegevus, huviharidus ja noorsootöö - millist tähendust need kannavad ja mis on nende eesmärk.

Huviharidus on defineeritud juba 1992. aastal vastuvõetud haridusseaduse 4. peatüki § 13 kui „teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtuste ja käitumisnormide kogum, mis on omandatud süsteemse juhendatud tegevuse käigus vaba tahte alusel tasemeõppest, täienduskoolitusest ja tööst vabal ajal ning mis loob võimalusi isiksuse mitmekülgseks arenguks“. (HS 1993) Huvihariduse terminid on määratletud ka noorsootöö strateegias: huviharidus on üleriigilise või institutsioonilisese õppekava alusel toimuv tegevus noorega tema isiksuse mitmekülgse arengu võimaldamiseks (Noorsootöö... 2006). Huvitegevus on süsteemne juhendatud tegelemine huvialaga vaba tahte alusel tasemeõppest ja tööst vabal ajal süvendatud teadmiste ja oskuste omandamiseks valitud huvialal. Samas ei ole see tegevus kuidagi seotud mingi kindla ajalise kestvusega. Kuid ta aitab kaasa noore mitmekülgsele arenemisele. Huvitegevuse mitmed osad nagu näiteks laulukoorid, tantsuringid, näiteringid arendavad nii noorte intellekti, kui ka rahvusliku identiteeti. (Noorsootöö... 2006)

Vastavalt noorsootöö seaduse esimese peatüki § 4 lõige 1 definitsioonile on noorsootöönoore isiksuse mitmekülgseks arenguks, mis võimaldab noortel vaba tahte alusel perekonna-, tasemekoolitus- ja tööväliselt tegutseda. (NTS 1999)

Kuna huviharidus ja huvitegevus kuuluvad noorsootöö vormide hulka, on nad väga tähtsad noorte koolist vabaks jääva aja sisustamisel. Kõik need tegevusvormid annavad võimaluse luua eeldusi ja toetada noore kujunemist hästi toimetulevaks ja eneseteostussuutlikuks ühiskonnaliikmeks. Noorsootöö hulka kuuluvad ka laagrid, noorteühingud, mobiilne noorsootöö, malevad jt, mis annavad võimaluse noortel kasulikult, mõistlikult veeta oma aega, sotsialiseeruda, uusi tutvusi sobitada ja uute ideedega välja tulla (Eesti...2020).

Tänapäeval mõistetakse noorsootööd ühe võimalusena, millega saab toetada nii üksikisikute, kohalike kogukondade kui ka tervete riikide arengut ja heaolu. Noorsootöö ajaloo uurijate sõnastuses: „See, kus varem nähti meeldivat ajaveetmist, nähakse nüüd õppimisvõimalusi, mis mängleva kergusega aitavad või peaksid aitama arendada

selliseid oskusi ning omadusi, mida formaalharidussüsteemis ei paku“. (Taru jt. 2015: 9)

Erinevates riikides on noorsootöö mõiste ja tähendus kasutusel erinevalt ja ühest definitsiooni, mis kehtiks kõikjal, ei ole. Ka Euroopa Liidus on riikidel erinevad käsitlused ja osaliselt ka definitsioonid. (Dunne jt. 2014: 53-54) Ka Eestis iseloomustab noorsootööd eesmärkide, sihtgruppide ja meetodite paljusus. Eestikeelne sõna „noorsootöö“ tuli seaduse tasandil kasutusse alles aastal 1999, kui esimest korda võeti vastu noorsootöö seadus. (Taru jt. 2015: 9)

Noorsootöö ajalugu uurinud Taru, Pilve ja Kaasik kirjeldavad noorsootöö ajaloolist kujunemist järgmiselt: „Noorus ja noor on olemine on paljuski seotud õppimisega, kuid näiteks 150 aastat tagasi lõppes koolitee juba 13-14 aastasel ning siis algas tööelu. 19. sajandil piirdus noorte vaba aja sisustamine sellega, et neil lubati tegeleda mõningate täiskasvanutele omaste tegevustega. 21. sajandil on loodud palju ainult noortele mõeldud võimalusi. Viimase 150 aasta jooksul on noorsootöö eesmärk olnud arendada laste ja noorte omadusi ja oskusi. Osa neist omadustest ja oskustest on jäänud samaks, osa on aga täielikult muutunud. Sarnaste omaduste alla kuuluvad näiteks aktiivsus ja enese toimetulek, mis olid tähtsal kohal 1920. aastate algul alustanud õpilasingides ning on kesksed väärtused ka 21. sajandi algul“ (Taru jt. 2015: 11-12).

Nii koolil kui ka noorsootööl on üldiselt vaadates sama eesmärk: toetada noorte arengut ja ühiskonnas toimetulekut. Eesti noorte vaba aja arendaval sisustamisel on ka kool olnud oluline institutsioon, seda nii enne iseseisvust Vene impeeriumi koosseisus, iseseisvas Eestis enne II maailmasõda, Nõukogude okupatsiooni aastatel kui ka taastatud Eesti Vabariigis (Taru jt. 2015: 210). 19. sajandi keskel kooliõpetajad ei olnud tegevad mitte üksnes kooli töökorralduse ja raamatukogude, vaid ka mitmesuguste ühingute, kooride ja orkestrite tegevuses, samuti ajalehtede levitamisel, lugemisel ja lugude kirjutamisel. Noored ühinesid sageli just õpetajate eestvedamisel, tekkisid maatööde õppegrupid jt. Peale õpetajate oli eesvedajate hulgas ka palju kohalikke aktiviste, kellel puudus mingit pedagoogilist tausta. (Taru jt. 2015: 107) Ka 21. sajandil esimesel kümnendil töötas suur osa Eesti noorsootöötajatest just koolides (Taru jt. 2015: 210). Noorsootöötajate sh huvijuhtide professionaliseerumine sai hoogu juurde koolituste kaudu. Alguses organisatsioonide sees koolitati noortejuhte, kes võisid olla nii varasemad liikmed, vabatahtlikud kui erialaspetsialistid (Taru jt. 2015: 122). Koolitusi tegid organisatsioonid vastavalt oma normidele ja paremale ära nägemisele, riiklike standardeid selles valdkonnas veel ei olnud (Taru jt. 2015: 122).

Tänapäeva ühiskonnas on vajadus toetada noori nende edasistes sammudes nii kogu elus, kui ka hariduses. Õigel ajal tehtud ja noore jaoks sobiv valik kaitseb neid selliste valikute eest, mis hiljem võivad tekitada noorele ajalist, materiaalist ja moraalist kahju. Noorsootöö koolis, mida viib ellu huvijuht, saab olla toeks noorele valikute tegemisel elus. Samuti annab koolides teostatav huvijuhtimine lapsele võimaluse aru saada, kas mingi teatud huvialavaldkond võiks tema edasise ametivalikuga seotud olla või vastupidi – ta saab aru, et teda huvitab hoopis midagi muud. Huviringid toetavad isiksuse mitmekülgset arengut ja laia silmaringi.

Noorsootöö jagab kooliga ülesannet aidata kaasa, et õpilased kasvaksid loovateks mitmekülgseteks isiksusteks, kes on suutelised hiljem end teostama pereelus, tööl ja üldse ühiskonnas. Noorsootöö põhimõtteks on kaua aega olnud õppida läbi tegutsemise ehk võimalikult palju saada selle kaudu uusi kogemusi ja õppida neist (Reitav 2010: 222).

Kuna õppimine on elukestev protsess ja selleks vajalikud oskused nagu ka harjumused kujunevad lapseast, on noorsootööl kooli kõrval tähtis roll selle kõige kujundamises. Mõiste elukestev õpe tähendab seda, et õppimisprotsess ei piirdu ainult konventsionaalse koolisüsteemiga, vaid et inimene on õppimisprotsessis terveoma elu jooksul (Leis2014: 9).

Noorsootöö kui tegevuse mõtestamine lähtub samadelt alustelt, kui õppiminegi ning on selle täienduseks. Suur roll on noorsootööl kooli kultuuri kujundamisel. Siia kuulub ka huvigruppide tähelepanu ja side kooli ja kogukonna vahel. Koolikultuuri eesmärk on kujundada parim koht õppimiseks ja töötamiseks. Koolikultuuri kujundamisel soovitakse saavutada mitmeid eesmärke nagu:

1. positiivse koolikeskkonna loomine,
2. koolikeskkonna mitmekesistamine,
3. suhtlemiskultuuri parandamine,
4. kooli õhkkonna sõbralikumaks muutmine,
5. õppe- ja kasvatustegevuste soodustamine. (Reitav 2010: 222)

Koolikultuuri osad nagu näiteks tähtpäevade pidamine, suhtlemis- ja käitumiskultuur jm on tegevused mida teostavad nii kool, kui ka noorsootöötaja ning, mis just kasvatavadki ja arendavad noortes sotsiaalseid oskusi ja rahvuslikku identiteeti (Reitav 2010: 222). Veel üheks koolis toimuva noorsootöö osaks on huvitegevus koolides, mis toetab nii üld- kui ka ainepädevuste kujunemist. Vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumi seadusel 4. jao § 40 lõikele 1 on huvitegevus on koolis toimuv või kooli korraldatud kooli õppekava

läbimist toetav või muu õppekavaväline tegevus. Huvitegevuses kasutatakse erinevaid õppevorme ja -meetodeid, sealhulgas ringid ja stuudiod (PGS 2010). Samuti võimaldab huvitegevus koolides saada seda teenust neil noortel, kellel puuduvad selleks majanduslikud võimalused.

Kooli noorsootöö ülesandeks on ka õpilaste kaasamine koolielu kujundamisse ja otsustusprotsessidesse. Noorsootöö peab toetama õpilasesinduse ja teiste noorte osalusvormide tegevust. Samuti toimub osa kooli noorsootööst mitmesuguste koolisündmuste või projektide näol ja sellise ühistegevuse kaudu saavad noored kogemusi koostööoskustes, laiendada juba omandatud teadmisi ja oskusi ning samuti üksteist tundma õppides õppima ka arvestama üksteisega (Reitav 2010: 223). Õpilasesindus (edaspidi ÕE) on mitteformaalne kodanikualgatusel põhinev ühendus, mis annab teotahtelistele õpilastele õiguse esindada ja kaitsta õpilaskonda nii koolis kui ka kooliväliselt. (Õpilasesinduse... 2020) Õpilased, õpetajad, kooli juhtkond ja erasektor vajavad õpilasesindust. Kuna ÕE on õpilaste esindusorgan, siis olulisem on esmajärjekorras pöörata tähelepanu oma kooli õpilastele ja tegutseda nende heaolu edendamise nimel. ÕE kõige tähtsamateks ülesanneteks peaksid olema:

1. õpilaste esindamine, nende arvamuse edastamine;
2. õpilaste õiguste ja huvide kaitsmine;
3. õpilaste, õpetajate ja juhtkonnavahelise diskussiooni arendamine, info vahendamine;
4. õpikeskkonna ja koolielu korraldamine ning arendamine;
5. vabatahtliku loome- ja isetegevuse innustamine;
6. õpilaste vaba aja sisustamisele kaasaaitamine;
7. õpimotivatsiooni tõstmine.

Oluline on siiski järjestada eelnevad ülesanded ÕE vajaduste kohaselt ning tegeleda eelkõige tähtsamatega (Õpilasesinduse... 2020).

Noorsootöö koolis seisneb ka noorte informeerimises, et vajadusel nad võivad saada kooli psühholoogilt või sotsiaalpedagoogilt nõustamist (Reitav 2010: 222). Noorsootöö koolis toetab noore arengut, loob õppetööd toetava lisaväärtuse, muudab kooli kohaks, kus käiakse hea meelega ja motiveeritult. Selleks, et noored tunneksid end väärtustatuna ja vajalikuna teeb kooliharidus ja noorsootöö pingutusi samade eesmärkide nimel, erinevates keskkondades ja tingimustes (Kannelmäe-Keerts 2011: 21). Koolinoorsootööd viivad ellu väga erinevad osapooled, sh õpilased, õpetajad, kooli juhtkond ja tugipersonal, kogukond jt, kuid eelkõige on selle töö kordineerija huvijuht.

1.2. Huvijuhi ülesanded ja vajalikud pädevused

Noorsootööl koolis on olnud põhiliselt neli valdkonda: huviringide töö organiseerimine, õpilasesinduste tegevuse toetamine, sündmuste ja ürituste korraldamine, projektitegevused. (Taru jt. 2015: 210)

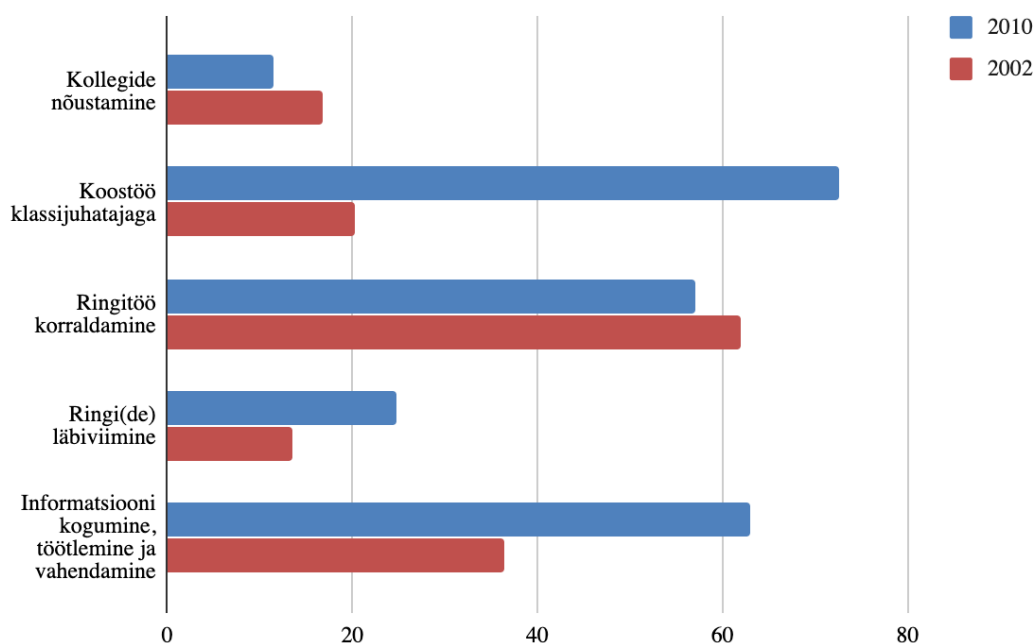
Huvijuhi ehk koolinoorsootöötaja ülesanded varieeruvad koolitüübilt (kas põhikool või gümnaasium), õpilaste arvult jm. Huvijuhi pädevused sarnanevad noorsootöötaja pädevustega, oluline erinevus on töökeskkond - kool. Huvijuht peab tundma kooli toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning lähtuma pedagoogilisest tööst. Huvijuhi töö on olnud muutumises nagu koolisüsteemgi (Reitav 2010: 226). Kui varem oli huvijuht koolis peamiselt sündmuste korraldaja, siis 2013. aastaks oli sel töö uuenenud funktsioon- õppekava läbivate teemade kordineerija, koolidemokraatia edendaja, üldpädevuste kujunemise toetaja, elukestva õppe toetaja (Reitav 2010: 226). Huvijuht võib olla ka tugispetsialist. Tugispetsialist aitab välja selgitada õpilase abi- ja toevajaduse, saab hinnata õpilase arengut ja toimetulekut õpikeskkonnas oma eriala kompetentsist lähtuvalt (Innove... 2020).

Eesti koolides on huvijuhtide tööülesannete hulgas ka õpilaste võimete ja huvide väljaselgitamine selleks, et nende analüüsimisel jõuda selguseni milles ja kuidas kaasata õpilast huvitegevustesse, mis arendavad teda ja motiveerivad õpingutele (Hulkko 2016). Huvitegevuse ülesanne on pakkuda noorele võimalust oma loomevõime avastamiseks ja arendamiseks. Aidates nii kaasa noore isiksuse arengule, kes oleks võimeline oma tegevusi eesmärgistama, kavandama ja hindama (Hulkko 2016). Tihtipeale ei ole vanematel ega klassijuhatajatel meie elu kiires rütmis aega ja võimalust näha lapses peituvaid andeid ja laps ise ei oska endas näha ega tunnistada. Sel juhul on just huvijuht see, kes märkab suunab sellele tähelepanu ja aitab see läbi nii last ennast, kui ka lapse arenguga ja haridusega tegelevatel täiskasvanutel saada rohkem lapsega tegelemiseks vajaliku infot.

Laiemalt on uuritud huvijuhi tööülesandeid kahel korral: 2002. aastal „Üldhariduskoolide huvijuhtide staatuse ja koolitusvajaduse uuring“ (Eesti Huvialajuhtide Liit, Eesti Noorsoo Instituut) ja 2010. aastal „Huvijuhtide rahulolu-uuring“ (Reitav 2010: 226). Nende võrdluses on märgata muutusi tööülesannetes (vt Joonis 1). Näiteks 2002. aastal oli kolleegide nõustamine olulisem kui 2010. aastal, kuid võrreldes 2002 aastaga on muutunud huvijuhi koostöö klassijuhatajaga. Ka Rohtma väidab, et „Partnerlus on kahepoolne side – huvijuht toetab klassijuhatajat ja vastupidi“.

(Rohtma 2004: 21) Joonisel 1 on näha, et 2002. aastal oli populaarne korraldada ringitööd. Joonisel on näha, et kaheksa aasta jooksul toimusid muutused. Kasvanud on tähelepanu ringi (de) läbiviimisele.

Joonis 1. Huvijuhtide tööülesanded 2002. ja 2010. uuringute alusel, „Noorsootöö õpiku“ järgi

Autori koostatud. Allikas: Noorsootöö õpik, 2010

Sarnast teemat on 2016. aastal uurinud Marii-Heleen Hämäläinen oma lõputöös „Rahvamaja huviringides osalejate ning ringijuhtide rahulolu rahvamaja pakutava huviringi teenusega” (Hämäläinen 2016). Autor pakkus definitsiooni mõistele ringitöö: „Ringitöö keskmes on osaleja, kes osaleb ringitöös vabatahtlikult ja kellel on õigus teha asju, mis talle huvi pakuvad”. Et osaleja tuleks ringi huviga, on oluline, et ringijuht oleks professionaalne ning ruumid ja vahendid sobilikud tööks. Samuti toimub ringitöös õppimine ja suhtlemine vastastikku, kuna õpivad nii osalejad kui ka ringijuht. Ringide läbiviimist ja ringitöö korraldamist võib defineerida ühesuguselt, sest nende peamisteks tööülesanneteks on ruumide sisustus, huviliste leidmine, tegevuskava koostamine, õppekäikude, võistluste, laagrite korraldamine jne. See kõik eeldab juhendajalt organiseerimisvõimet ja paindlikkust. Samas ei ole aga huviringi töö planeerimine, arendamine ja korraldamine ainult juhendaja kanda, kuna tähtsal kohal on koostöö lastega, lastevanematega ja teiste huvigruppidega (Hämäläinen 2016).

Kasvanud on tööülesanne, mille sisuks on informatsiooni kogumine, töötlemine ja vahendamine. Noorteinfo pakub noortele ümbritsevast elust teavet, toetab nende iseseisvust, suurendab teadlikkust erinevatest võimalustest ja valikutest oma elu

paremaks korraldamiseks ning suurendab mõtestatud osalust ühiskonnas. (Euroopa Noorteinfo Harta)

Kõik need huvijuhi tööülesanded toovad endaga positiivse mõju noortele. Maaelu Arengu Instituudi poolt 2005. aastal viidi läbi kompleksuuring „Huvialaharidus ja huvitegevus“ toob välja järgmise nimekirjana huviharidusse ja huvitegevusse kaasatusse positiivse mõju noorele:

1. omandatakse täiendavaid teadmisi ja praktilisi oskusi,
2. huviharidusega tegelemine arendab vaimseid ja füüsilisi võimeid, sotsiaalseid teadmisi, oskusi ning kogemusi,
3. arenevad olulised isikuomadused nagu töökus, sihikindlus, saavutusvajadus, vastutustunne, kohusetunne. Lisaks aitab huviringis osalemine kaasa kollegiaalsus tunde tekkimisele ning koostöövõime suurenemisele,
4. saavutatakse enam tunnustust ja edu, mis on oluline just koolis tõrjutud, vähese õpiedukusega või õpiraskustega noorte jaoks,
5. huviringides osalemisel on sotsialiseeriv ja tõrjutust vähendav toime ning eri rahvusgruppide vahel integreeriv funktsioon,
6. huvitegevusel on ka kuritegevust ennetav funktsioon, sest kaasatus huvitegevusse vähendab koolist väljalangevust ja sotsialiseerumist,
7. huvitegevuse kaudu saavad lapsed ja noored pingeid ning stressi maandada,
8. huviharidus aitab kaasa parematele tulevikuvõimalustele, ka tööturul konkureerides,
9. huvitegevus toetab iseseisvust, omaalgatust, initsiatiivikut, aktiivsust. (Maaelu ..., 2005)

Tegeldes selle kõigega aitab huvijuht lastel tõsta enesehinnangut, õpetajatel leida motivatsioone ning selle läbi muuta kooli õhkkonda. Ning sellises heas õhkkonnas muutub ka kooli maine. Oluline on huvijuhi rolli suurendamine igapäevases koolielu arendamisprotsessis. Huvijuht on üks nendest, kes aitab luua kooli mainet. Huvitegevus ongi sageli ju kooli maine kujundamise olulisimaid alustalasi (Tiit 2007).

Iga noorsootöötaja, huvijuht, pedagoog - kõik need kes kannavad iga päev hoolt laste ja noorte eneseteostuse ja arengu eest - peavad oluliseks seda, kuidas temasse suhtutakse. Samas peavad nendel olema vastavad omadused ja oskused. Uuringus „Eesti noorsootöötaja, tema pädevused ja koolitusvajadus“ on välja toodud huvijuhi jaoks mitmed olulised omadused ja oskused (Beilmann jt. 2010). Üheks olulisemaks oskuseks noorsootöös on vastajate hulgas peetud suhtlemisoskust. Kolme kõige olulisema oskuse

hulka, mida on noorsootöös vaja, hinnati lisaks suhtlemisoskusele ka meeskonnatööoskused ja kuulamisoskus. Noorsootöötajate arvates on noorsootöös kõige vajalikum isikuomadus loomingulisus ja kõige olulisem hoiak on tolerantsus ja sallivus. (Beilmann jt. 2010)

Ühtseid kvalifikatsiooninõudeid huvijuhtidele tänapäeval ei kehti, kuid varasemalt olid need sätestatud haridusministri määruses „Pedagoogide kvalifikatsiooninõuded“, mis kehtis kuni 31.08.2013. Selle §27 kohaselt pidi põhikooli, gümnaasiumi või kutseõppeasutuse huvijuhil olema:

- 1.pedagoogiline või kultuurialane kõrgharidus või;
- 2.muu kõrgharidus ja läbitud 160-tunnine noorsootöö või pedagoogikakursus või;
- 3.muu kõrgharidus, vähemalt kolmeaastane pedagoogilise töö staaž ja läbitud 40 tunnine noorsootöö või pedagoogikakursus. (Pedagoogide kvalifikatsiooninõuded 2002)

1.3.Huvijuhi töö varasem uurimine

Kuna huvijuhi ametikoht on koolides kujunenud erinevaid ülesandeid täitvaks tugispetsialistiks, siis on loomulikult olnud vajadus huvijuhi töö uurimiseks.

2014. aastal uuris Vedjohhina oma lõputöös „Vene õppekeelega koolide pedagoogide hinnangud kooli huvijuhi vajalikkuse kohta” (Vedjohhina 2014). Uuringu tulemusel selgus, et olenemata kooli õppekeelest on aineõpetajate seisukoht huvijuhi vajalikkusest ühesugune. Kuna õpetajate arvates on huvijuht koolis vajalik, siis järeldus tuleb iseenesest, et huvijuhi ametikoha olemasolu koolis on õigustatud (Vedjohhina 2014).

Üks ulatuslikumaid uuringuid on 2004. aastal läbi viidud „Üldhariduskoolide huvijuhtide staatuse ja koolitusvajaduste uuring“, mis uuris kuidas huvijuht oma tööülesandeid täidab, millised faktorid võivad mõjutada huvijuhi tööd koolides ning kuivõrd huvijuhid eristuvad kooli tüübiti oma kvalifikatsioonis ja oma tegevustes. (Jõe 2004) „Üldhariduskoolide huvijuhtide staatuse ja koolitusvajaduste uuring“ toimus Eesti koolides töötavate huvijuhtide hulgas. Küsitlusel võtsid osa 225 huvijuhti. Käsitleti huvijuhtide sisulisi tegevusi ja neid mõjutavaid faktoreid nagu töökoormus, töökorraldus ja kooliväline koostöö jne. Uuringu käigus oli huvijuhtidel võimalus määratleda ja hinnata oma tegevusi koolis (Jõe 2004: 3). Samas uuringus oli uuritud ka huvijuhtide osalemist erinevatel täiendkoolitustel.

Sarnast teemat on 2019 aastal uurinud Olga Švarts oma lõputöös „Kõrgharidustasemel ja täiendkoolituses noorsootöötajatele pakutavate koolitus võimaluste sisu vastavust noorsootöötajate jaoks oluliste pädevuste ja nende arendamise vajaduste suhtes välja

töötatud hindamis mudeli alusel“ (Švarts 2019). Noorsootõtaja ja tema pädevus on kogu valdkonnas korraldatava sisulise töö vundament, seetõttu on Eestis pööratud suurt tähelepanu kutseoskuste arendamisele (Švarts 2019). Huvijuhi pädevused sarnanevad noorsootõtaja pädevustega, erinevuseks on vaid töökeskkond (Reitav 2010: 226). Seega suurt rolli mängib huvijuhi osalus täiendkoolitusel. Švarts uuris oma töö käigus tänapäeva noorsootöös vajalikke pädevusi, missuguseid koolitusi pakutakse noorsootõtajatele ja kuivõrd need vastavad töötajate pädevuste arendamise vajadustele. Autori uurimistöö käigus tuli ta järeldusele, et pädev noorsootõtaja peab saama kõrghariduse noorsootöö valdkonnas, sest kõik õppekavad on koostatud lähtudes noorte huvidest ja vajadustest aga ta tõi esile, et neid tuleb kindlasti edasi arendada, kuna noorsootöö on muutuv ja arenev valdkond. (Švarts 2019)

Jõe uuringus osalenud huvijuhtidest olid viimase 10 aasta jooksul saanud koolitust 182 (81%) huvijuhti. Enamasti peeti koolitusi oluliseks. Erinevaid täiendkoolituskursusi toodi välja 172 (76%) huvijuhi poolt. Nende alla kuulusid kasvatuspsühholoogia, erinevad eneseabi koolitused ja noorsooabi koolitused, huvijuhi täiendõppe (41%) ning pedagoogikaga seotud koolitused (ka ainekoolitused) (31%) (Jõe 2004: 19).

Peale täiendkoolituste teevad huvijuhid koostööd teiste institutsioonidega, koolidega, kooliväliste organisatsioonidega. Jõe tõi oma uuringus tõi välja, et kõige suuremal hulgal koolides esindatud organisatsioonid olid Noorkotkad ja Kodutütred, Punane Rist jt. Koostöö teiste koolidega on oma sisult suhteline. Oli huvijuhte, kes mainisid, et suheldakse kõikide piirkonna koolidega (Jõe 2004: 16).

2016. aastal uuris Nele Hullko oma seminaritöös „9. klasside õpilastearvamused kooli huvijuhi vajalikkuse kohta üldhariduskoolides. Autor uuris õpilaste arvamusi huvijuhi vajalikkuse kohta koolis. Küsimustikule vastas 113 noort, kellest 104 vastasid, et „jah huvijuht on koolis vajalik“. Ka koolijuhtide arvates on huvijuht koolis vajalik spetsialist, kes mängib olulist rolli noore arengus. (Hullko 2016)

Elus juhtub mõningaid situatsioone, kus inimene sattub stressi, pinge alla. Pole erand, et need võivad olla ka huvijuhid, kelle töö on väga laiahaardeline. 2014. aastal viidi läbi uuring „Huvijuhtide ametikasvu seosed tööstressiga“ (Kaarna 2014). Selle töö autori uurimisteema põhiküsimuseks oli vajadus välja uurida, milliseid ametialaseid pädevusi huvijuhid enda juures välja toovad ning milliseid läbipõlemise ohule viitavaid tunnuseid enda juures on tuvastanud. Uuring näitas, et pädevusi, mis sarnanevad noorsootõtaja pädevustega, erinevuseks on vaid töökeskkond. (Kaarna 2014) Uuringu tulemuseks oli ka arusaam, et huvijuhtide ametikasv on väga tugevalt seotud tööstressiga – mida

kõrgemad olid uuritud huvijuhtide ametikasvu näitajad, seda madalamad olid tööstressi näitajad. (Kaarna 2014)

Sarnast teema on 2016 aastal uurinud Kätlin Valli oma lõputöös „Koolistress ja õpimotivatsioon Pärnu Rääma Põhikooli 5.-9. klasside näitel” (Valli 2016). Selle lõputöö autor arvab, et stressis ei ole ainult täiskasvanud. Laste meeleolumuutusi ning õpimotivatsiooni madalat taset peetakse pigem jonnakuseks või seostatakse puberteedieaga. Ning seetõttu võib langeda laste õppemotivatsioon. Käesoleva töö autor leiab, et uuringutulemustest lähtuvalt on vaja teha stressi ennetustööd, kuna suurel protsendil lastest esineb stressile viitavaid tunnuseid.

Nagu eelnevast on näha, on huvijuhi töö pika ajalooga, sellel on mitmesuguseid funktsioone ajaloo vältel olnud ja ka praegu on huvijuhi töö eripalgaline. Kuigi on uuringuid, mis käsitlevad huvijuhi tööd, ei ole seda autori arvates piisavalt sügavalt uuritud. Samuti on vähe uuringuid, mis käsitleks spetsiifiliselt Ida-Virumaad või Narva linna.

2. UURIMUS NARVA KOOLIDE HUVIJUHTIDE TÖÖ OLEMUSEST KOLME KOOLI NÄITEL

2.1. Uurimisküsimused

Autor otsustas läbi viia uurimuse, et selgitada välja huvijuhi töö olemuse elemendid Narva koolides. Käesoleva teema „Narva kooli huvijuhtide töö olemusest kolme kooli näitel” valiku aluseks on soov mõista huvijuhi töö sisu, seda kuivõrd vajalik on antud amet tänapäeval koolis ja missugust mõju ning kasu toob ta noortele huvijuhtide hinnangul. Sellest tulenedes sõnastas autor kolme uurimisküsimust, et analüüsida huvijuhtide tööd, saada teada nende hinnangud olukorrale ja probleemidele, mis raskendavad nende tööülesandeid.

Uurimisküsimused:

1. Missugune on huvijuhi töö sisu Narva koolides?
2. Milliseid muutusi peavad vajalikuks huvijuhid oma töös?
3. Missugused muutused toimuvad üleriigiliselt huvijuhtide töös?

2.2. Metoodika ja valim

Uuringu meetodiks on kombineeritud uurimisviis, sellepärast et uurimus koosneb kahest osast: esimene on statistiliste andmete võrdlusanalüüs – ehk kvantitatiivne uurimisviis ja teises osas kasutatakse ekspertintervjuude läbiviimist ehk kvalitatiivset uurimisviisi.

Kvantitatiivne uurimistöö on orienteeritud arvudele, pöörab suurt tähelepanu uuritava nähtuse mõõtmisele ning kasutab sageli statistilist analüüsi. (Õunapuu 2014: 55) Uuringu esimeses osas kasutas autor kvantitatiivset uurimisviisi. See oli vajalik, et analüüsida Narva koolide erinevusi ja sarnasusi ning koostada valim. Kvalitatiivne analüüs tähendab seda, et andmed, nende töötlemine ja järeldused ei baseeru arvulistel näitajatel. Andmete kogumiseks kasutatakse sageli intervjuu meetodit. Intervjuu annab informatsiooni selle kohta mida inimene mõtleb. (Leherand 2008: 121)

Käesoleva uuringu jaoks sobib kvalitatiivne uurimisviis sellepärast, et autor soovib välja selgitada, millised on huvijuhtitöö ülesanded Eesti koolides huvijuhtide kui ekspertide vaates. Andmete kogumiseks valis autor huvijuhtide kui oma töö ekspertide intervjuerimise.

Autor valis poolstruktureeritud intervjuu. Poolstruktureeritud intervjuu tähendab seda, et küsimused on ette valmistatud, aga intervjuukäigus saab täpsustusi teha ja küsimusi juurde küsida. Sellist intervjuud võib nimetada subjektiivseks, kuna vastused on spontaansed ja vastajad toetuvad oma teadmistele ja kogemustele (Laherand 2008).

Enne intervjuu läbiviimist oli koostatud intervjuu plaan ja põhiküsimused. Harro-Loit väidab, et intervjuu puhul on väga oluline läbi mõelda küsimuste plaan. (Harro-Loit 2011: 20) Seejärel oli küsitud nõusolek intervjuueeritavalt ja lepitud selleks kokku sobiv aeg. Intervjuu toimus intervjuueerivate jaoks neile mugavas keskkonnas individuaalselt ühe kohtumise käigus. Individuaalne intervjuu on silmast silma suhtlemine intervjuueerija ja intervjuueeritava vahel. Intervjuu käigus oli vastajal aega mõelda ning rahulikult vastata küsimustele. Vajadusel oli vastaja suunatud tagasi teema juurde. (Lepik jt. 2014)

Käesoleva uuringu üldkogumiks olid võetud kõik Narva koolid. Autor valis Narva linna selle tõttu, et erinevat analüüsi võimaldavad koolid tegutsevad sarnastes tingimustes st ühes omavalitsuses. Uurimise eesmärgist lähtudes moodustus valim Ida-Virumaa, Narva kolme kooli huvijuhtidest, kes panustasid eesmärgini jõudmisse.

2.3. Koolide analüüs

Autor kasutas koolide analüüsiks Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt loodud andmekogu HaridusSilm. Autor analüüsis koolide tulemusnäitajaid. Tulemusnäitaja all kajastatakse süsteemselt erinevate haridustasemete tulemuslikkust ja sellega seonduvaid näitajaid. Tulemusnäitajate esitamise mõte on anda võimalus hinnata eesmärgiks seatud sihtide täitmist riigi tasandil ning nii eesmärgi kui nendega seotud tegevuste tulemuslikkust konkreetse kooli tasandil. (HaridusSilm... 2020)

Andmekogu alusel analüüsis autor 2014-2019 aasta kooli huviringides osalevate õpilaste osakaalu Narva koolides ja võrrelduna kogu Eesti sama näitajaga. Seejärel olid analüüsitud kõige kõrgema, madalama ja keskmisehuviringides osalevate õpilaste osakaaluga koolid.

Kooli valikul kõige olulisteks tunnusteks oli: kooli asukoht, õpilaste arv, koolitüüp, kooli maine, õpilaste edukus ja, et esindatud oleks põhikool ja gümnaasium. Enne kui autor analüüsis Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt loodud andmekogu HaridusSilm näitajaid, luges ja vaatas autor hoolikalt läbi iga Narva kooli kodulehe. Valitud koolideks olid: Narva Pähklimehe Gümnaasium, Narva Paju kool ja Narva Vanalinna Riigikool, sest nende koolide tulemusnäitajad olid autori meelest võrreldes teiste koolidega erinevad.

Autor koostas HaridusSilma andmete põhjal tabeli kooli huviringides osalevate õpilaste osakaalu kohta koolides, kus ei ole gümnaasiumiastet ja koolides, kus on nii põhikool kui gümnaasiumiaste, samuti on näha Eesti keskmine näitaja (Tabel 1 Tulemusnäitajad).

Tabel 1. Tulemusnäitajad, %

Näitajad	Kool/KOV/Maakond	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kooli huviringides osalevate õpilaste osakaal (koolides, kus ei ole gümnaasiumiastet)	EESTI	68,1	65,8	67,5	68,0	65,6	66,0
	Narva Paju Kool	49,5	52,2	54,0	49,0	43,0	44,2
Kooli huviringides osalevate õpilaste osakaal (koolides, kus on nii põhikooli- kui gümnaasiumiaste)	EESTI	48,2	48,5	49,1	49,2	47,8	48,7
	NarvaPähklikimäe Gümnaasium	84,1	100,0	58,5	58,9	54,4	53,3
	Narva Vanalinna Riigikool	55,2	53,7	53,3	53,6	79,8	27,8

Autori koostatud. Allikas: Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt loodud andmekogu HaridusSilm.

Koolide muude näitajate kokkuvõtteks koostas autor iga valitud kooli kirjelduse:

Narva Pähklikimäe Gümnaasium- Selles koolis on nii põhikool-ja gümnaasium. Kool alustas tööd 1. septembril 1973. a. Alates 1973. a oli kooli nimetus kool nr 11.1991. a oli kooli nimetus Gümnaasiumiklassidega progümnaasium. 1994. a muudeti kooli nimetust, milleks oli Narva Pähklikimäe Gümnaasium. Koolis õpib 1003 õpilast. (Pähklikimäe...2020).

Narva Paju kool- Narva Paju Kool alustas tööd 1. septembril 1970. Aastal, ning kandis nime Narva 10. kool. Juba 49 aastat võtab kool lahkelt vastu oma kasvandikke. 2011-2012. õppeaastast kool jätkas tööd põhikoolina. Kooli asustamise aastast oli kooli õpilaste nimekirja kantud üle 7282 perekonnanime. Praegu õpib koolis 250 õpilast. (Narva... 2020).

Narva Vanalinna Riigikool- 1.augustil 2000. aastal asutas Eesti Haridus-ja Teadusministeerium Narva Vanalinna Riigikooli, mis on Haridus- ja Teadusministeeriumi alluvuses varase keelekümbeluspõhimõtetele tegutsev õppeasutus. Kool on praktikabaasiks Tartu Ülikooli Narva Kolledži tudengitele ja korraldab seminare ning koolitusi keelekümbelusest sellest huvitatud õppeasutustele. Narva Vanalinna Riigikooli töö tagab õpilaste hea eesti keele oskuse, heal tasemel aineteadmised, emakeele valdamise venekeelse kooli tasemel, võõrkeelte oskuse. Kool toetab multikultuurilise õpi- ja arengukeskkonna kujunemist. Alates 1-st kuni 12. klassini rakendatakse kooli õppetegevusse keelekümbelus metoodika (Vanalinna... 2020).

2.4.Intervjuude tulemused ja analüüs

Intervjuud viidi läbi Narva Pähklikmäe, Narva Paju kooli ja Narva Vanalinna Riigikooli huvijuhtide seas. Esimene intervjuu toimus Narva Pähklikmäe Gümnaasiumi huvijuhiga 16. märtsil 2020. aastal. Seejärel 21. märtsil 2020. aastal intervjueris autor Narva Vanalinna Riigikooli huvijuhti ja 24. märtsil 2020. aastal viidi intervjuu läbi Narva Paju kooli huvijuhiga. Kokku intervjueriti kolm huvijuhti.

Enne intervjuu läbiviimist tegi autor intervjueeritavatega kokkulepped. Vastajad olid informeeritud konfidentsiaalsusest, diktofoni kasutamisest ja salvestuste hävitamisest. Kõik vastajad osalesid intervjuus vabatahtlikult. Intervjuueerija lähtus oma töökutseetikast, vajadusel intervjueritav võis peatada intervjuu, kui tundis selleks vajadust. Enne intervjuu läbiviimist kõikidele huvijuhtidele olid välja saadetud e-postile tutvumiseks intervjuu põhi ja lisaküsimused tõlgitud eesti keelest venekeelde, vajadusel autor võis küsida täpsustavaid lisaküsimusi.

Tsitaatidest objektiivsema ülevaate saamiseks on järgnevalt kasutatud järgmisi transkriptsioonimärke: kursiiv – intervjueritava kõne; alla joonitud kiri – rõhutatud koht; (.) – lühike, aga selgesti eristuv paus. Respondendid on kodeeritud ja nummerdatud (Huvijuhid H1-H3).

Enne kui intervjueritavatel küsiti põhiküsimused, oli tehtud väike tutvustus. Iga huvijuht vastas sissejuhatavatele küsimustele.

Huvijuhtide tööstaž oli erinev. Esimene huvijuht töötas 7 aastat oma ametikohal. Teine huvijuht on 2 aastat töötanud koolis ja enne seda oli 10 aastat töötanud noortekeskuses. Kolmas huvijuht töötas vene keele ja seejärel eesti keele õpetajana, mõne aja pärast pakuti talle organisaatori ametikohta ning ta ühendas kaks ametikohta. Seejärel läks ta üle teise kooli ning seal on olnud huvijuht 15 aastat. Vastajate taustast on näha, et nad on olnud ise aktiivsed oma kooli ajal õppekavavälistes tegevustes: üks huvijuhtidest oli pioneeride rühma esimees ja peale seda oli kooli komsomolisekretär. Edaspidi oli õpilasesinduse esimees. Teine huvijuht õppis teatrigrupis ja osales aktiivselt õpilasesinduse töös. Kolmas huvijuht külastas noortekeskust veel lapsena, oli kooli parlamendi liige. Omandades kõrgharidust kutsuti huvijuht noortekeskusesse poole kohaga noorteparlamendi koordinaatori ametikohale. Seega huvijuht töötas ja õppis paralleelselt. Vastajate hinnangul see kõik omakorda mõjutas nende elukutse valikut.

Huvijuhi töö sisu

Autor koostas vastajate kirjelduste põhjal loetelu esile toodud tööülesannetest. Intervjuudes tõstsid kõik vastajad huviringide juhendamist ja läbiviimist esile kui üht olulisemat ülesannet.

Tähtsamat rolli õpilase isiksuse arendamisel nähakse läbi õppimist toetavate tegevuste, milleks on huvitegevus- ja haridus. Tavapärase klassiruumides õppe annab õpilastele rohkem teoreetilisi teadmisi, siis läbi huvitegevuse arenevad noore inimese praktilised ja kogemuslikud oskused (Tiit 2007: 5). Puntso (2011) uuris huvijuhi ülesandeid ja koostöövõimalusi Väätsa Põhikoolis õpilaste ja klassijuhatajate pilgu läbi. Nii õpilased kui klassijuhatajad nägid huvijuhi peamise ülesandena üle kooliliste ürituste organiseerimist. Klassijuhatajate arvates olid veel tähtsamateks ülesanneteks klassivälise töö juhtimine ning koostöö õpilaste ja õpetajatega. Õpilaste arvates oli tähtsamaks veel ringide töö korraldamine (Puntso 2011). Jõe uurimuses paluti huvijuhtidel anda ülevaade konkreetsetest tegevustest, millega nad igapäevaselt kokku puutuvad. Oma tegevustest üle vaadates, mainisid kõik antud tunnusele vastanud huvijuhti ürituste korraldamist (kokku 191huvijuhti), 58% tõid välja ringitöö koordineerimise koolis ning 45% osalemise koolivälistel üritustel (Jõe 2004).

Käesolevas uuringus osalenud vastajad tõid lisaks välja järgmisi ülesandeid:

- klassivälise tegevuse ja ringide töö planeerimine ja koordineerimine,
- arvestuse pidamine ringitöö toimumise kohta,
- õpilaste kaasamine ja informeerimine,
- projektide kirjutamine ja elluviimine,
- noorte juhendamine ja suunamine,
- õpilasesinduse toetamine,
- kolleegide toetamine ja koostöö teiste organisatsioonidega.

Võrreldes varasemate uuringutega võib järeldada, et laste vabaaja sisustamise peamiseks ülesandeks koolis on ürituste ja ringitöö planeerimine ja koordineerimine. Puntso on öelnud, et huvijuhi ja klassijuhataja ülesanded ei peaks olema väga täpselt kategoriseeritud ja piiritletud. Kõige olulisem on, et nad omavahel suhtleksid ja otsiksid koos parimaid võimalike lahendusi, sealjuures lähtudes õpilaste vajadustest. (Puntso 2011)

Huvijuhid täidavad erinevaid funktsioone, mis omakorda toovad kasu laste arengusse ainult positiivset mõju. Seda väidet on tõestanud Maaelu Arengu Instituudi poolt 2005. aastal viidud läbi kompleksuuringus „Huvialaharidus ja huvitegevus“ (Maaelu... 2005). Samuti arvab autor, et iga huvijuhi tubli töö toob tunnustuse nähes kuidas läbi tegevuste lapsed omandavad uusi teadmisi ja oskusi. Kõik eelnimetatud tegevused toimuvad

vastastikuses koostöös teiste organisatsioonidega, spetsialistidega. Nende peamine eesmärk on äratada õpilastes aktiivsust ja kaasata neid osalema.

Huvijuhi töö eesmärgid

Autor koostas vastajate kirjeldustest erinevate küsimuste lõikes ülevaatliku tabeli eesmärgidena tõlgendatavatest vastustest (Tabel 2)

Tabel 2. Huvijuhi töö eesmärgid

Valdkond	Märksõnad vastustest	Selgitused
Tähtsus ühiskonna ja kooli jaoks	Atmosfäär, koolikultuuri kujundamine, huvitegevuse korraldamine.	Atmosfäär loob noortele turvalise arengukeskonna. Huvijuhti võib näha ka koolikultuuri kujundajana. Huvitegevuse korraldamine toob kasu koolile, õpilasele ja tema arengule.
Muutused õpilaste arengus	Käitumise stereotüübid, enesehinnang, noorte väärtushinnangu kujunemine, koostöövõime ning iseseisva mõtlemise oskus. Füüsiline vorm.	Võib kaasa tuua õppeedukuse ning enesehinnangu tõusu. Õpitakse üksteist tundma ja hoidma. Füüsiline tegemine arendab noorte võimeid.
Koostöö	Teised organisatsioonid. Koostöö teiste partneritega, koolidega.	Jagavad informatsiooni, vahetuvad oma teadmistega, oskustega. Koostöö kasulikkus seisneb selles, et kool annab iseseisvasse ellu astuvale noorele teadmise.

Autori koostatud. Allikas: autori uurimustöö

Tähtsus ühiskonna ja kooli jaoks on esile tõstetud ka varasemates uuringutes. Hulkko arvab, et ühtse meeskonnana töötamine kajastub ka kooli atmosfääris ning loob noorele turvalise arengukeskonna. (Hulkko 2016)

Koolikultuuri kujundamisele aitavad kaasa järgmised tegevused:

1. kooli mainet tõstvate õppekavaväliste tegevuste, näiteks ühisürituste, algatamine;
2. õpilaste suunamine konkurssidele ja võistlustele;
3. koostöö ja suhtlus kooli hoolekoguga, lapsevanematega, sponsoritega;
4. kooli esitlemine ja tutvustamine meedias (Salumäe 2007: 20-23).

//...Huvijuhist sõltub atmosfäär kooli keskkonnas. Narva Noortekeskus iga kuu korjab kokku kõiki huvijuhte ning jagab informatsiooni, mis pakub nende organisatsioon, mis pakub linn noorte jaoks. Samuti seal võib jagada oma vahel informatsiooni teiste organisatsioonidega...// (H2)

Huvijuht läbi huvitegevuse korraldamisest toob kasu nii koolile kui ka õpilasele ja tema arengule. Kool saab kasu läbi selle, et huvitegevus annab koolile esinduskoori ja tantsurühma. Laiemas mõistes rikastab koolis toimuv huvitegevus ka maailma (Hulkko 2016). Huvitegevus toetab iseseisvust, omaalgatust ja aktiivsust. Samuti on tänu huvitegevusele õpilastel võimalus kogeda eduelamust ning tunnustust, mis võib kaasa tuua ka õppeedukuse ning enesehinnangu tõusu. Hea enesehinnang aitab paremini toime tulla nii koolis kui väljaspool seda. Kuigi osalemine ringitöös on õpilasele lisa-koormuseks, ei ole see kurnav. On märgatud huvitegevuse lõõgastavat mõju, see aitab maandada pingeid ja stressi. Samuti on täheldatud, et õpilased, kes on aktiivsed klassivälises töös, on ka õppetöös tublid. Huvitegevus ei piirne vaid ringitööga, siia alla võib lugeda igasugust klassivälisest tegevust: osalemist projektides, klassi- ja kooliüritustel. Nii klassi kui üle kooliliste ürituste kaudu õpitakse üksteist tundma ja hoidma ning see on aluseks oma koolipere ühtsustunde loomiseks. (Kiviõli I Keskkool)

//...Nad muutuvad avatumaks, iseseisvamaks, ei karda oma vaatenurka väljendada ja kaitsta, muutuvad seltskondlikumaks ja valmis uute teadmiste ja kogemuste saamiseks...// (H1)

Gruznova (2016) oma lõputöös väidab, et laste ja noorte arengus on sisukas vabaaja veetmine, kultuuriharrastused ja sportimine sama olulised kui kooliharidus. Kultuuri-, spordi- ja muude harrastustega tegelemine arendab noorte võimeid ning samal ajal aitab omandada ühiskonnas heaks kiidetud väärtusi, käitumisnorme ja oskusi. Selle kaudu arenevad noore sotsiaalsed oskused, laieneb sotsiaalne võrgustik (Gruznova 2016).

Koostöö kasulikkus seisneb selles, et kool annab iseseisvasse ellu astuvale noorele teadmised ning noorsootöö loob võimalusi teadmiste rakendamiseks ja kogemuste saamiseks. Koostöö teine positiivne külg seisneb selles, et see muudab koolielu noorte

jaoks huvitavamaks ja turvalisemaks, suurendab koolis käimise tahet, vähendab pingeid ning on heaks kaasamise viisiks, arendades noorte andeid ja lähendades suhteid erinevate osapooltega. (Kõvask 2018)

Väljavõtteid intervjuudest eesmärkide kohta:

//...On väga oluline, et koolis oleks õpetaja, kes toetab ja suunab kõiki õpilaste algatusi. Poistel on sageli palju ideid, kuid nad ei tea, kuidas neid ellu viia. Mina kui vahepealne lüli õppejõudude ja õpilaste vahel. Lisaks on vaja võimaldada meie lastel realiseerida oma loominguilisi võimeid, minna kaugemale käitumise stereotüüpidest ja tõsta nende enesehinnangut...// (H1)

//...Jällegi see sõltub kooli eesmärgist. Minu eesmärk on toetada keelt läbi erinevate lühikeste ürituste vahetundides, sest siis on õnnelikud need, kes lõbutsevad ja need, kes viisid läbi üritust...// (H3)

//...Me püüame teha laste jaoks selliseid ülesandeid, kus nad saavad kirja panna oma mõtteid, ideid selleks, et lapsed oskaksid realiseerida oma neid tegevustesse koolis ja väljaspool...// (H2)

Huvijuhtide koostöö

Kõik koolid teevad aktiivselt koostööd teiste asutustega. See omakorda toob kasu huvijuhtidele ja noortele, kes on täiendavalt kaasatud oma vabaaja sisustamisesse väljaspool kooli. Ühe huvijuhi vastuse tulemuse käigus tekkis autoril vajadus analüüsida Narva Noortekeskuse kodulehte ning sealt nägi, et noortekeskusel on koostööpartnerid mitte ainult koolid ja gümnaasiumid vaid ka üleriigilised partnerid nagu nt: SA Innove, Haridus ja Teadusministeerium, Eesti Noorsootöö Keskus jt. Intervjuude põhjal võib väita, et huvijuhid teevad mitmekülgset koostööd:

//...Teeme aktiivset koostööd mitte ainult teiste koolidega ja võtame osa nende läbiviidavatest tegevustest. Aasta tagasi töötas linnas huvijuhtide metoodiline ühing. Huvijuhid võisid saada kokku ja vahetada omavahel ideid, korraldada oma ülelinnaseid üritusi. Kahjuks on linn rahastust vähendanud ja nüüd sellist struktuuri pole ning seetõttu on vähenenud ka ürituste arv, kus meie õpilased osalesid. On hea, et on olemas Narva noortekeskus, see pakub suurt tuge. Osaliselt võtsid isegi koolialgatused vastu. Lisaks saame saata väikese sissetulekuga peredest pärit lapsed keskusesse, huviringidesse, sest keskus on tunnid tasuta...// (H1)

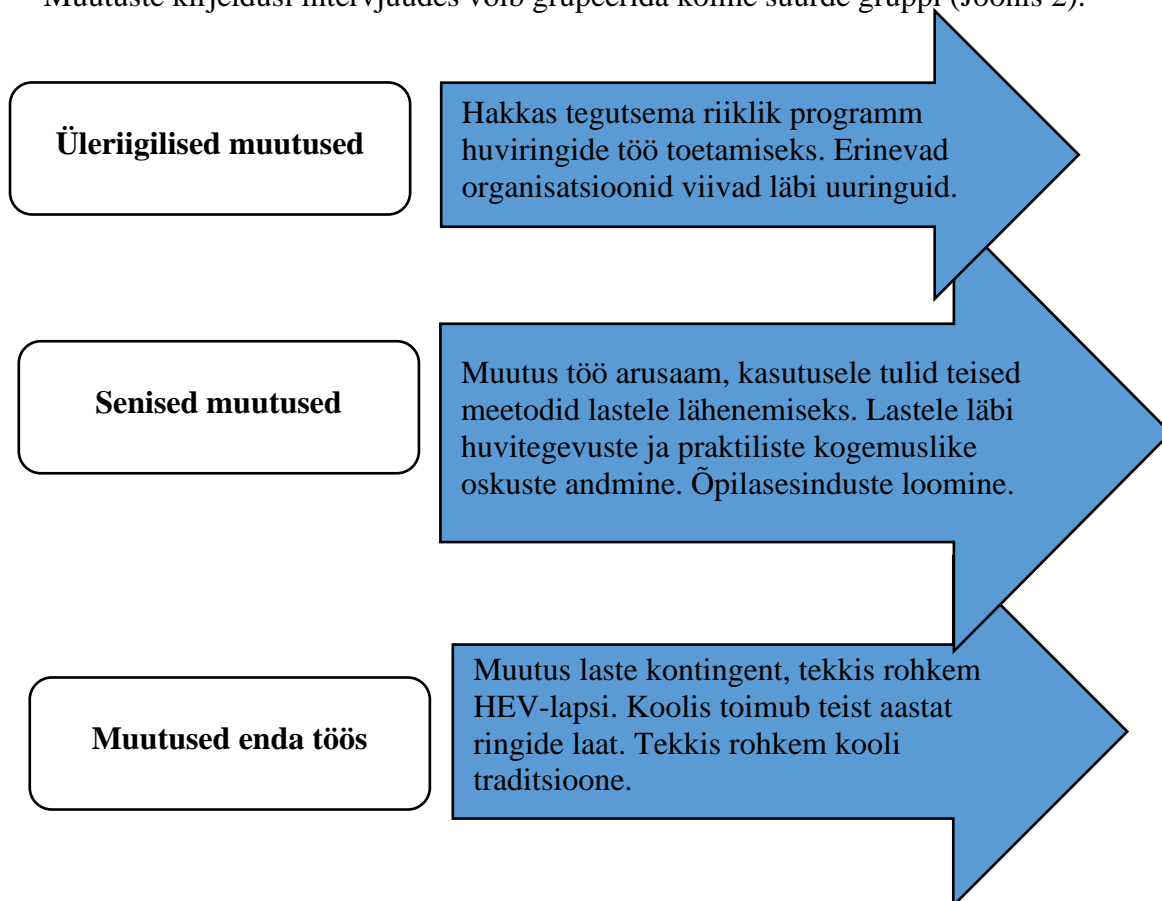
//...Kindlasti noortekeskusega. Iga kuu me saime nendega kokku. Varem me tegime koostööd kohaliku omavalitsusega, pärast meid likvideeriti finants olukorra tõttu. Nüüd

me töötama ainult noortekeskusega, raamatukoguga ja kultuurimajaga Rugodiv...//
(H3)

//...Kõikide organisatsioonidega, kes pakuvad erinevaid üritusi, koolitusi. Kõikidega meie linnas. Pole selliseid kellega me ei tee koostööd...// (H2)

Muutused huvijuhi töös

Muutuste kirjeldusi intervjuudes võib grupeerida kolme suurde gruppi (Joonis 2).

Autori koostatud. Allikas: autori uurimustöö.

Joonis 2. Muutused huvijuhtide hinnangul.

Konkreetsemalt toodi intervjuudes muutuste kohta esile järgmisi:

- õpilaste kontingent on muutunud, rohkem HEV-lapsi on ilmunud, mis tähendab, et mõned tegevused, mida lapsed ise võiksid korraldada ja läbi viia, tuleb kas tööplaanist välja jätta või ümber planeerida;
- aastatega hakkas tegutsema riiklik programm huviringide töö toetamiseks;
- toimub ringide laat, kus on esindatud kuni 10 huvigrupi ja lapsed saavad ise valida omale huvitegevust;
- koolis on noored alati kohal, see eristab noortekeskuse tööst,

- muutunud on arusaam tööst,
- kasutusele tulid teised meetodid laste lähenemiseks.

Üleriigilise taseme muutuste osas küsimusele antud vastused näitavad, et kellelgi pole üleriigiliste muutuste jälgimiseks ressursse, sh ei oska riigikeelt, mis võiks aidata huvijuhi tema töös:

//...Varem, kui töötasin noortekeskuses olin rohkem teadlik, sest seal puutusin ma kokku erinevate koostöö partneritega. Koolis töötades puutun ma kokku muutustega läbi erinevate projektide...// (H2)

//...Kahjuks ei räägi ma riigikeelt nii hästi, seega ei saa ma spetsialiseeritud kursustel osaleda. Seetõttu oli minu metoodilise ühenduse töö minu jaoks oluline. Seal sai alati teavet uuenduste kohta. Ülejäänud osas üritan jälgida, mida teised koolid juhivad. Ja rakendage neid teadmisi kodus. Seoses HEV-lastearvu suurenemisega on meie kool juba kahel korral korraldanud linna loovusfestivali "Ilu meie ümber". Lapsed said tutvustada oma loomingut, osaleda meistriklässides ja ühiselt ette valmistada kontserti...// (H1)

//...Ma seisnen ainuke meie linna koolidest Huvijuhtide Liidus ning seal me tihti peale arutleme missugused muutused toimuvad üleriigiliselt. Samuti osalen nende poolt korraldatud õppepäevadel, seminaridel saadud teadmisi ja oskusi kasutan edaspidi oma töös...// (H3)

Analüüsides vastuseid tulin järeldusele, et huvijuhid soovivad muutusi, mis mõjuksid kasulikult nende töö produktiivsusele. Aitaksid kaasa nende professionaalsuse taseme tõusule. Üks huvijuhtidest on juba ka eelnevalt tähendanud, et tema noortes on potentsiaali, mida võib suunates kasutada selleks, et neid arendada ja aidata neil vaba aega sisustada mõistlike tegevuste kaudu.

//...Praegu töötab huviringide tugisüsteem ainult 1. – 6. klassi õpilastele. Siiski on teada, et alles noorukieas hakkab laste vaba aeg keema passiivseteks vormideks - arvutimängudeks või sihituks seltsis koosviibimiseks õues ja kaubanduskeskustes. Tõenäoliselt on mõistlik laiendada vanemate laste ringide tugisüsteemi. Lisaks peaksid harrastajad IT-tehnoloogiate omamise osas olema „arenenumad“, et suuta meelitada

tehniliselt kõige kompetentsemad poisid „oma poolele“. Ja et saaksin koos nendega uusi tegevusi luua...// (H1)

//...Oleks tore, kui kool eraldaks huvijuhile ja õpilastele eraldi ruumi või klassi, kus me saaksime kohtuda, arutleda edaspidiseid tegevusi, üritusi. Kus õpilased ja õpilasesinduse liikmed saaksid omal vabal ajal tihemini kohtuda ja puhata...// (H2)

Huvijuhi enesetäiendus

Vastuste järgi on näha, et võimalusel püüavad oma kvalifikatsiooni tõsta kõik huvijuhid. Samuti on vastustest näha, et huvijuhte huvitavad sellised koolitused, kus nad võiksid õppida kaasamise ning noortega kontakti saavutamise tehnikaid.

//...Jah, direktor alati räägib mulle, kui leiad enda jaoks sobivat koolitus, siis kool võib alati sind sinna suunata. Seoses sellega, et mul on suur tööstaaž on mul vajadus ja soov läbida ürituse korraldamise koolitus näiteks: kuidas viia läbi reeglipäraselt, seadusest lähtudes klassikalist aktust...// (H3)

//...Lisakursusi pakutakse ainult Viljandis, eestikeeles. See, et neid on vaja, on ühemõtteline. Olukord maailmas ja koolis on muutumas, lapsed muutuvad, mis tähendab, et me ei saa enam kasutada ainult vanu töömeetodeid...// (H1)

//...Ma vaatan milliseid koolitusi pakutakse. Probleem seisneb selles, et organisatoritele makstakse palka kohaliku omavalitsuse eelarvest seega ei osale me tasulistel koolitustel, vaid püüame osaleda tasuta kursustel huvijuhtide jaoks...// (H2)

Autor huvi, kas keegi on varem uurinud noorsootöötajate, huvijuhtide koolituste arendamise kohta ning otsis täiendavat informatsiooni. Selgus, et SA Archimedese noorteagentuur (edaspidi SANA) on Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) toel viinud aastatel 2015–2019 ellu koolitusprogrammi „Noorsootöötajate koolituste arendamine“ milles noorsootöötajad samuti avaldasid oma huvi läbida koolitusi, mis aitaksid noorsootöö tulemuslikkust tõsta. Soovitakse õppida kaasamist, noore osaluse suurendamist ja leida viise, kuidas lähtuda noorevajadusest.

2.5. Järeldused ja ettepanekud

Analüüsid Narva Paju kooli, Narva Pähklimäe Gümnaasiumi ja Vanalinna Riigi kooli huvijuhtide intervjuusid, tuli lõputöö autor järeldusele, et huvijuhid juhivad küll oma töös ametijuhenditest, kuid nende töö erineb olenevalt kooli juhtkonna soovidest ja koolide eripärast. Kuigi nende tööstaažid olid erinevad, siiski olid nende eelnevad töökohad seotud pedagoogika valdkonnaga. Nende arvamused töös toimunud muutustest on samuti erinevad. Kuid on üks asi, mis iga huvijuhi arvamuses oli ühtne – see on, et muutub laste kontingent ning seoses sellega ka meetodid töös lastega. Noorsootöötaja loob oma tööga mitteformaalse õppimise keskkonna, mis toetab noorte isiklikku arengut, sotsialiseerumist ja kujunemist ühiskonnas hästi toimetulevateks liikmeteks ning lähtub oma töös noorsootöö põhimõtetest ning rakendab erinevaid tegevusi ja meetodeid sõltuvalt noorsootöö valdkonna eripärast, eesmärgist, sihtgrupist, valdkondadest, noorsootöö teostamise kohast ja situatsioonist. (Noorsootöötaja III, IV, V kutsestandard 2007)

Kõik kolm küsitatud huvijuhti on ise lapsepõlves aktiivselt osa võtnud klassivälistest tegevustest, ringidest ja õpilasesindustest ning kõik märkisid, et see mõjutas nende edaspidist elukutse valikut.

Mis puudutab nende põhitegevusi, siis on need küll peaaegu identsed. Tähtsal kohal oli huvijuhtide jaoks õpilasesinduste toetamine ja kooli õhkkonna ja maine loomine, sest sellest sõltub vanemate kooli valik oma lapse jaoks. Ja edaspidi lapse soov jätkata õpinguid just selles koolis. Sarnast teemat on 2013 aastal uurinud Sirje Kessa oma magistritöös „Kooli valikut mõjutavad tegurid ja valikute seos muutustega piirkonnahariduskorralduses,„ (Kessa 2013). Uurimuse käigus tuli välja, et lapsevanemad peavad kooli valikul väga oluliseks kooli mainet ja et kool paneb hea aluse lapse edaspidisele haridusteele.

Kõik huvijuhid lähtuvad laste vajadustest, eripärast. Huvijuhi töö tähtsust hindavad nad kõik ühte moodi kõrgelt, kuna kõik saavad aru, kui vajalik on nende töö oma kooli õpilaste arengus ja suunamises. Samuti märgivad nad ära, et nende töö toob igal juhul õpilaste arengusse positiivseid muutusi. Tegevuse eesmärgiks loevad nad kõik esmajärjekorras õpilaste kaasamist koolielu korraldamisel ja õpilaste enda annete realiseerimisel. Samuti märgivad ära kõik huvijuhid, et nende töös on suur osa ka koostööl teiste koolide või organisatsioonidega.

Mis puudutab üleriigilisi muutusi, mis toimuvad huvijuhtide töös, siis on huvijuhte, kes ei valda piisavalt riigikeelt. Ning ka täiendkoolituste saamine on neile raskendatud, kuna paljud koolitused toimuvad riigikeeles. Samas nad saavad kõik aru, et täiendkoolitusi on väga vaja, sest muutumas on kõik - nii olukord maailmas, kui ka koolid ja õpilased.

Nagu eelpool märgitud huvijuhtide sõnades on esile toodud, muutub laste kontingent ja seoses sellega muutuvad töö meetodikad ning on väga vajalik, et nende muutustega käiks kaasas töötajate teavitamine ja koolitamine. Kuna mõnede töötajate jaoks on erinevatel põhjustel raskuseks võimalus saada nii infot kui ka täiendõpet, on käesoleva töö autori ettepanekuks teha need võimalikult kättesaadavaks. Lähtuda tuleks sellest, et spetsialisti, kes töötab juba mitu aastat õpilastega, kelle töö on efektiivne ja annab tuge paljudele, on parem aidata täiendada oma võimalusi ja teadmisi, kui vahetada teda välja tehes sellega kahju nii organisatsioonile kui ka õpilastele. Igal juhul tekitab stressi selline situatsioon, kus vahetatakse välja inimene, kellega lapsed on harjunud ja kellega neil on head suhted ning kes tunneb iga lapse eripära oskusi ja vajadusi. Iga muutus juba süstematiseeritud töötavas mehhanismis toob endaga kaasa teatud katkestuse ja selleks, et see mehhanism töötaks jälle edasi nagu kellavärk, on vaja mingit teatud aega, mis oleneb inimestest ja olukorrast. Aga just aeg ongi kullahinnas töös kasvavate lastega. Sest iga kaotatud päev või tund võib tuua soovimatuid muutusi.

Eeltoodud intervjuudest tuli välja ka selline probleem, et ühte kooli on koondunud suur osa HEV- lapsi. Sellega seoses on huvijuhil tekkinud arusaam, et paljud tegevused tuleb ümber planeerida. Ja kuna töö HEV-lastega erineb, siis sellest tuleneb autori ettepanek, mis on seotud jällegi täiendkoolitustega: organiseerida nendele huvijuhtidele, kelle koolides on rohkem HEV-lapsi spetsialiseeritud täiendkoolitusi. Ja osa nendest koolitustest võiksid olla teemal, kuidas hoiduda läbipõlemisest.

Samuti tuli intervjuu tulemustest välja, et huvijuhid pole suures osas teadlikud muutustest, mis toimuvad üleriigiliselt. Nende vastuste järgi võib teha järelduse, et kellelgi pole üleriigiliste muutuste jälgimiseks ressursse. Autori arvates teadmised üleriigilistest muutustest on huvijuhtidele kasulikud, sest läbi nende võib saada oskusi ja teadmisi erinevatest meetoditest, mida võib edaspidi kasutada oma töös lastega.

Kokkuvõtva järeldusena toob autor välja ettepaneku, et Narva piirkonnas peaks edaspidigi uurima huvijuhtide tööd ja tulemusi. Huvijuhi töö on väga mitmekülgne ning hõlmab endas erinevaid ülesandeid. Seega peab huvijuht täpselt teadma, mis on tema eesmärk. Selleks, et aru saada, millega tegelevad huvijuhid ja mis on nende töö sisu, tuleb viia läbi erinevaid uuringuid.

Autori järeldused on seotud läbiviidud uurimustöö piirangutega: selleks, et saada süvitsi teada huvijuhtide tööst, piirnes autor kolme huvijuhi kui oma töö eksperdi intervjuerimisega. Tulemused võivad olla teised, kui intervjuusid oleks saanud teha rohkem.

Autor hindab, et läbiviidud uurimustööga saavutas autor uuringule seatud eesmärgid suurendades teadmisi huvijuhi töö sisu ja vajalike muudatuste kohta selles töös Narva koolides ning analüüsides üleriigiliste muutuste seoseid huvijuhi tööga Narvas.

KOKKUVÕTE

Lõputöö eesmärk on suurendada teadmisi huvijuhi töö olemusest uurides Narva koolide huvijuhtide hinnanguid ja arvamusi oma töö sisu, eesmärkide ja probleemide kohta.

Seoses eesmärgiga oli püstitatudjärgmised uurimisküsimused:

1. Missugune on huvijuhi töö sisu Narva koolides?
2. Milliseid muutusi peavad vajalikuks huvijuhid oma töös?
3. Missugused muutused toimuvad üleriigiliselt huvijuhtide töös?

Lõputöö koosneb kahest peatükist ja alapeatükkidest. Esimene osa on teoreetiline osa, kus vaadeldi noorsootööd koolis ja selle kujunemist, huvijuhi ülesandeid ja vajalikke pädevusi ning huvijuhi töö varasemaid uuringuid.

Huvijuhi töö pika ajaloo, sellel on mitmesuguseid funktsioone ajaloo vältel olnud ja ka praegu on huvijuhi töö eripalgeline. Selle osa järeltuleks on, et huvijuhi töö on väga oluline. Huvijuhi töö on mitmekülgne ja hõlmab endas erinevaid valdkondi. Noorsootöö missiooniks on luua eeldusi ja toetada noore kujunemist hästi toimetulevaks ja eneseteostussuutlikuks ühiskonnaliikmeks. Kuigi on uuringuid, mis käsitlevad huvijuhi tööd, ei ole seda autori arvates piisavalt sügavalt uuritud. Samuti on vähe uuringuid, mis käsitleks spetsiifiliselt Ida-Virumaad või Narva linna.

Teine lõputöö osa on empiiriline osa, kus kirjeldatakse autori läbiviidud uurimustööd. Kirjeldatud on uurimistöö metoodikat, valimit, uuringu kogumit. Uurimuses on kasutatud kombineeritud uurimisviisi, sellepärast et uurimus koosneb kahest osast: esimene on statistiliste andmete võrdlusanalüüs – ehk kvantitatiivne uurimisviis ja teises osas kasutatakse ekspertintervjuude läbiviimist ehk kvalitatiivset uurimisviisi.

Uuringus analüüsiti kolme kooli ja nende koolide huvijuhte oma töö ekspertidena, kellega viidi läbiintervjuud. Ekspertintervjuud toimusid ettevalmistatud küsimustiku alusel (LISA 1). Intervjuu käigus oli esitatud uurija poolt täiendavad ja täpsustavad küsimused.

Empiirilises peatükis analüüsitakse uuringu käigus saadud tulemusi. Tulemustest on näha, et huvijuhid oma töös juhivad küll ametijuhenditest, kuid nende töö erineb olenevalt kooli juhtkonna soovidest ja koolide eripärast. Huvijuhi töö ei pea olema väga täpselt kategoriseeritud ja piiritletud. Tähtis on see, et huvijuhid lähtuksid oma töös laste vajadustest.

Autor teeb lähtudes uuringu tulemustest järgmised ettepanekud:

- 1) Pakkuda huvijuhtidele täiendkoolitusi sh ka spetsialiseeritud täiendkoolitusi.

- 2) Pöörata rohkem tähelepanu sellele, kuidas huvijuhid jälgivad missugused muutused toimuvad üleriigiliselt noorsootöö valdkonnas ning kuidas kasutavad neid teadmisi oma töös.
- 3) Tuleb rohkem uurida huvijuhi töö sisu selles piirkonnas.

Kokkuvõtteks hindab autor, et lõputöö eesmärk sai täidetud – uurimustöö võimaldas saada sügavat teadmist huvijuhtide tööst ja selle olemusest Narva linnas, mida seni on vähe uuritud. Samuti võimaldas uurimus teha ettepanekuid huvijuhtide töö arendamiseks.

SUMMARY

The aim of the thesis is to increase knowledge about the nature of the work of a hobby leader by researching the assessments and opinions of hobby leaders of Narva schools about the content, goals and problems of their work.

In relation to the objective, the following research questions were raised:

1. What is the content of the hobby leader's work in Narva schools?
2. What changes do hobby leaders consider necessary in their work?
3. What changes are taking place at the national level?

The thesis consists of two chapters and their subchapters.

The first part is the theoretical, which looks at youth work in schools and its development, the tasks and competencies of a hobby leader and previous research on the work of a hobby leader.

The work of a hobby leader has a long history, it has had various functions throughout history, and even today the work of a hobby leader is very diverse. The conclusion of this part is that the work of a hobby leader is very important. The work is very diverse and covers different areas. The mission of youth work is to create preconditions and support the development of a young person in being a well-coping and self-fulfilling member of society. Although there is research on the work of the hobby leaders, it has not been studied deep enough in the author's opinion. There are also few studies that would specifically address Ida-Virumaa or the city of Narva.

The second part of the thesis is the empirical part, which describes the research work carried out by the author. The chapter describes research methodology and the sample. A combined research method has been used in the work, because the research consists of two parts: the first is a comparative analysis of statistical data - or a quantitative research method, and the second part uses expert interviews or a qualitative research method.

The research analyzed three schools and their hobby leaders as experts in their work, with whom interviews were conducted. Expert interviews were conducted on the basis of a prepared questionnaire (attachment 1) regarding the content of the hobby leader's work. Additional and clarifying questions were asked by the researcher during the interview. The empirical chapter analyzes the results obtained during the study. The results show that hobby leaders are guided in their work by job descriptions, but their work differs depending on the wishes of the school management and the specifics of the

schools. The work of a hobby leader does not have to be very precisely categorized and limited. It is important that hobby leaders base their work on the needs of children.

Based on the results of the study, the author makes the following proposals:

- 1) To offer additional training for hobby leaders, including specialized training.
- 2) To pay more attention to how hobby leaders monitor what changes are taking place nationwide in the field of youth work and how they use this knowledge in their work.
- 3) The content of the hobby leader's work in this geographical area needs to be studied more.

KASUTATUD KIRJANDUS

Beilmann, Mai; Linno, Merle; Murakas, Rein; Rämmer, Andu; Soo, Kadri; Veltmann, Vello; Veski, Lauri; Visnapuu, Uku 2010. *Eesti noorsootõtaja, tema pädevused ja koolitusvajadus. Kokkuvõte uuringutulemustest*. Tartu: Tartu Ülikooli sotsioloogia ja sotsiaalpoliitika instituut.

Dunne, Allison; Ulicna, Daniela; Murphy, Ilona; Golubeva, Maria 2014. Working with young people: the value of youth work in the European Union.

http://ec.europa.eu/assets/eac/youth/library/study/youth-work-report_en.pdf (viimati vaadatud 21.05.2020).

Eesti Noorsootöö Keskuse kodulehekülj 2020.

<https://entk.ee/noorsootoo/noorsootoo/noorteinfo/> (viimati vaadatud 19.05.2020)

Eesti teadus- ja arendustegevuse statistika (HaridusSilm). <https://www.haridussilm.ee/> (viimati vaadatud 03.03.2020).

Euroopa noorteinfo Harta.

<https://www.entk.ee/sites/default/files/Euroopa%20Noorteinfo%20Harta.pdf> (viimati vaadatud 20.05.2020).

Gruznova, I. 2016. Edukate spordialade mõju noortele motivatsioonile sportlikuks tegevuseks. Tartu Ülikooli Narva Kolledž.

http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/58015/gruznova_irina.PDF (viimati vaadatud 20.05.2020).

Haridusseadus 1993 <https://www.riigiteataja.ee/akt/119032019084> (viimati vaadatud 21.05.2020).

Holkko, N. 2006.9. klasside õpilaste arvamused kooli huvijuhi vajalikkuse kohta üldhariduskoolides ühe maakonna näitel. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia.

http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/52684/nela_hulkko_2016.pdf (viimati vaadatud 20.05.2020).

Hämäläinen, M-H. 2016. Rahvamaja huviringides osalejate ning ringijuhtide rahulolu rahvamaja pakutava huviringi teenusega” Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia. https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/52685/marii_heleen_hamalainen_2016.pdf?sequence=7&isAllowed=y (viimati vaadatud 20.05.2020).

Jõe, H. 2004. *Üldhariduskoolide huvijuhtide staatuse ja koolitusvajaduste uuring*. Tallinn

Kaarna, M. 2014. Huvijuhtide ametikasvu seosed tööstressiga. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia.

https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/41613/kaarna_meelika_2014.pdf?sequence=5&isAllowed=y (viimati vaadatud 16.05.2020).

Kannelmäe-Geerts, Marit 2011. *Noorsootöö muutuvast maailmas*. Noorsootöö identiteet ja tulevik. Mihus nr 7. SA Archimedes noorteagentuur. Tallinn.

https://mitteformaalne.ee/wp-content/uploads/2014/07/MIHUS_7_2011_ISSUU.pdf (viimati vaadatud 19.01.2020).

Kessa, S. 2013. Kooli valikut mõjutavad tegurid ja valikute seos muutustega piirkonna hariduskorralduses. Tartu Ülikool.

http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/31692/kessa_sirje.pdf (viimati vaadatud 22.04.2020).

Kiviõli I Keskkool. Huvitegevus. <http://www.k1k.ee/huvitegevus> (viimati vaadatud 02.04.2020).

Kõvask, E. 2018. Noortekeskuste ja koolide vaheline koostöö valgamaa näitel. Tallinn Ülikool.

https://tankla.net/images/dokumendid/Egle_K%C3%B5vask_Noortekeskuste_ja_koolide_vaheline_koost%C3%B6%C3%B6_Valgamaa_n%C3%A4itel_1%C3%B5put%C3%B6%C3%B6_2018.pdf (viimati vaadatud 25.05.2020).

Laherand, Meri-Liis 2008. Kvalitatiivne uurimisviis. Tallinn: OÜ Infotrikk.

Leis, H. 2014. Rahvusvahelise õpirände levimus Eestis ja selle tunnetatud mõju õpirändes osalenule Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia üliõpilaste näitel. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia.

http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/42315/leis_helen_2014.pdf?sequence=1&isAllowed=y (24.04.2020).

Lepik, Krista; Harro-Loit, Halliki; Kello, Katrin; Linno, Merle; Selg, Marju; Strömpl, Judit 2014. Intervjuu. Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas.

<http://samm.ut.ee/intervjuu> (viimati vaadatud 10.05.2020).

Maaelu Arengu Instituut. (2005). Huvialaharidus ja huvitegevus. Rakenduslik

Narva Paju kooli kodulehekül. <http://www.paju.edu.ee/> (viimati vaadatud 29.03.2020).

Narva Pähklimäe Gümnaasiumi kodulehekül. <https://pahklimae.edu.ee/> (viimati vaadatud 29.03.2020).

Narva Vanalinna Riigikooli kodulehekül. <https://www.nvrk.edu.ee/> (viimati vaadatud 28.03.2020).

Noorsootöö strateegia 2006-2013, 2006

(www.entk.ee/sites/default/files/noorsoot%C3%B6%C3%B6%20strateegia%202006-2013.pdf) (viimati vaadatud 03.04.2020).

Noorsootöö seadus 1999 <https://www.riigiteataja.ee/akt/NTS> (viimati vaadatud 03.04.2020).

Noorsootöö õpik 2010. Tallinn: Ecoprint
https://mitteformaalne.ee/wpcontent/uploads/2014/07/Noorsootoo_opik_veebi_uusver1.pdf (viimati vaadatud 20.05.2020).

Noortevaldkonna arengukava 2014-2020, 2014
https://www.hm.ee/sites/default/files/noortevaldkonna_arengukava_2014-2020.pdf (viimati vaadatud 18.05.2020).

Noortevaldkonna arengukava 2014-2020.
https://www.hm.ee/sites/default/files/noortevaldkonna_arengukava_2014-2020.pdf (viimati vaadatud 28.04.2020).

Puntso, E. 2011. Huvijuhi ja klassijuhataja ülesanded ja koostöövõimalused Väätša Põhikoolis õpilaste ja klassijuhatajate pilgu läbi. Kultuuriakadeemia.
https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/18003/puntso_evelin_2011.pdf?sequence=1&isAllowed=y (viimati vaadatud 20.05.2020). Kultuuriakadeemia.
https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/18003/puntso_evelin_2011.pdf?sequence=1&isAllowed=y (viimati vaadatud 20.05.2020).

Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus. RT I, 13.03.2019, 120
<https://www.riigiteataja.ee/akt/113032019120> (20.05.2020).

Rohtma, V. 2004. *Klassijuhataja*. Tallinn

Salumäe, K. 2007. Mida mõistame koolikultuurina? Kogumik Huvijuht koolikultuuri kujundavas võrgustikus. Lk 15-23. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia.

Švarts, O. 2019. Kõrgharidustasemel ja täiendkoolituses noorsootöötajatele pakutavate koolitusvõimaluste analüüs noorsootöötajate jaoks oluliste pädevuste arendamise vaatenurgast. Tartu Ülikooli Narva Kolledž.
https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/64712/svarts_olga.pdf?sequence=1&isAllowed=y (viimati vaadatud 20.05.2020).

Taru, M.; Pilve, E.; Kaasik, P. 2015. Noorsootöö *Eestis 19. sajandi keskpaigast kuni 21. sajandi esimese kümnendi lõpuni*. Ajalooline ülevaade. Eesti Noorsooröö Keskus.

Tiit, T. 2007. *Huvijuht – kes ja milleks?* RMT: Huvijuht koolikultuuri kujundavas võrgustikus. Viljandi: TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia.

Valli, K. 2016. Koolistress ja õpimotivatsioon Pärnu Rääma Põhikooli 5.-9. klasside näitel. Tartu Ülikooli Pärnu kolledž.
https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/53299/Valli_Katlin.pdf?sequence=1&isAllowed=y (viimati vaadatud 20.05.2020).

Vedjohhina, I. 2014. Vene õppekeele koolide pedagoogide hinnangud kooli huvijuhil vajalikkuse kohta. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia.

http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/42345/vedjohhina_irina_2014.pdf?sequence=1&isAllowed=y (viimati vaadatud 20.05.2020).

Õpilasesinduse käsiraamat.

<http://iisakug.piksel.ee/img/image/DOKUMENDID/PILASESINDUSEKSIRAAMAT.pdf> (viimati vaadatud 21.05.2020).

Õunapuu, Lembit 2014. *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes*.

Tartu Ülikool.

http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/36419/ounapuu_kvalitatiivne.pdf (viimati vaadatud 21.05.2020).

LISAD

Lisa 1. Ekspertide küsitluse küsimused.

Intervjuu küsimused on koostatud Tartu Ülikooli Narva kolledži noorsootöö eriala tudengi Valeria Umnova lõputöö uurimisprojekti raames. Vastuseid käsitletlen töös anonüümselt.

Intervjuu küsimused

Sissejuhatavad küsimused.

1. Kuis suur on Teie tööstaaz- Какой у вас стаж работы?
2. Missugused muutused on toimunud teie töös selles ajavahemikus- Какие изменения произошли в вашей работе за это время?
3. Kas Teie olete oma kooliajal osalenud mõnes huviringis või huvikoolis?- Вы в свои школьные годы участвовали в кружках или школах по интересу ?
4. Kuidas/või kas on see mõjutanud Teie edaspidist elukutse valikut?- Повлиялоли это и какимо бразом в дальнейшем на выбор вашей профессии ?

Põhiosa küsimused

1. Missugused on Teie põhitegevused huvijuhina- Какая ваша основная деятельность как руководителя по интересам?
2. Millist tähtsust omab huvijuhi töö Teie arvates?- Какое значение по вашему мнению имеет работа руководителя по интересам?
3. Milliseid muutusi Teie arvates toob teie töö laste arengusse?- Какие изменения по-вашему мнению приносит ваша работа в развитие детей?
4. Mis on Teie nagu huvijuhi tegevuse eesmärk?- Какова ваша цель как руководителя по интересам?
5. Kas Te teete koostööd teiste õppeasutustega näiteks noortekeskustega, huvikoolidega ja mil moel aitab see kaasa teie igapäeva töös?- Сотрудничаете ли вы с другими учебными заведениями с такими как молодежные центры

или с школами по интересам и каким образом это помогает вам в вашей каждодневной работе?

6. Kas Te olete teadlik missugused muutused toimuvad üleriigiliselt huvijuhtide töös ja kuidas kasutate neid teadmisi oma töös? – Знаете ли вы какие изменения происходят в работе руководителей по интересам на государственном масштабе? И как вы используете эти знания в своей работе?
7. Kas Teile pakutakse ametialaseid täiendkoolitusi? Kui jah siis milliseid? Ja kas tunnete millestki puudust? – Предлагают ли вам курсы по повышению квалификаций? Если да, то какие? И нуждаетесь ли вы в дополнительных курсах?
8. Kuidas Te arvate mida tuleb muuta seoses teie tööga? Как вы думаете, что нужно изменить в вашей работе?